మహాభారతము

మహాప్రస్థానిక పర్వము

ఏకాశ్వాసము

వైశంపాయనుడు జనమేజయ మహారాజునకు మహాభారత కథను ఈ విధంగా చెప్పసాగాడు.

శ్రీకృష్ణుడు, బలరాముడు, యాదవులూ మరణించారు. అర్జునుడిని వ్యాసుడు మహాప్రస్థానానికి తయారుకమ్మన్నాడు. అదే విషయాన్ని అర్జునుడు హస్తినాపురమునకు వచ్చి ధర్మరాజుకు చెప్పాడు. ఆ మాటలు విన్న ధర్మరాజు అర్జునునితో ఇలా అన్నాడు.

“అర్జునా! కాలుడు అన్ని భూతములను కాల్చి పరిపక్వము చేస్తాడు. మనకు కూడా కాలము ఆసన్నమయింది. మనము కూడా అన్ని కర్మలను త్యజించవలసిన సమయం వచ్చింది. నీవు కూడా ఇదే అనుకుంటున్నావు కదా!” అని అన్నాడు ధర్మరాజు.

“అవును అన్నయ్యా! కాలానికి సాటి కాలము మాత్రమే. కాలానికి మరొకటి సాటిరాదు. కాబట్టి మనం కూడా కాలంతో పాటు ప్రయాణించాలి.” అని అన్నాడు అర్జునుడు.

వెంటనే ధర్మరాజు భీమ, నకులసహదేవులను పిలిపించాడు. వారికి

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

కూడా అన్ని విషయములు చెప్పాడు. వారు కూడా ధర్మరాజు మాటలకు ఒప్పుకున్నారు. ధృతరాష్ట్రుని కుమారులలో యుయుత్సుడు ఒక్కడే మిగిలి ఉన్నాడు.

(యుయుత్సుడు ధృతరాష్ట్రునకు వైశ్యస్త్రీవలన పుట్టినకుమారుడు. మహాభారత యుద్ధం ప్రారంభంలో ఎవరైనా కౌరవుల పక్షమునుండి మా పక్షమునకు రావచ్చును అని ధర్మరాజు ప్రకటించగానే, నాకు సుయోధనుని కుయుక్తులు నచ్చవు. నేను వస్తాను అని కౌరవుల పక్షము నుండి వచ్చి పాండవుల పక్షము చేరాడు యుయుత్సుడు. అందుకని అతడు ఒక్కడే మిగిలాడు.)

యుయుత్సుని కౌరవ సామ్రాజ్యానికి పట్టాభిషిక్తుని చేసాడు ధర్మరాజు. ఉత్తర కుమారుడైన పరీక్షిత్తు ను యువరాజుగా అభిషేకించాడు. యుయుత్సునికి రాజ్యపాలన గురించి అన్ని విషయాలు వివరించాడు ధర్మరాజు. తరువాత సుభద్రను చూచి ఇలా అన్నాడు.

“అమ్మా సుభద్రా! ఈ భరత సామ్రాజ్యానికి నీ మనుమడు ఉత్తరాధికారి అయ్యాడు. శ్రీకృష్ణుని మనుమడు వజ్రుడు ఇంద్రప్రస్థానికి రాజు అయ్యాడు. ఈ ప్రకారంగా కురు వంశము, యాదవ వంశము వర్ధిల్లుతాయి. ఈ రెండు వంశములను నీవే రక్షించాలి.” అని రెండు వంశములకు సంరక్షకురాలిగా సుభద్రను నియమించాడు.

తరువాత భారత యుద్ధములో మరణించిన వీరుల కుటుంబాలకు అగ్రహారములు, గ్రామములు, ధనము ఇచ్చి వారి పోషణకు తగు ఏర్పాట్లు చేసాడు. బ్రాహ్మణులకు గోదానములు, భూదానములు, సువర్ణదానములు

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

విరివిగా చేసాడు. పరిక్షిత్తును కృపాచార్యుడికి శిష్యునిగాఅప్పగించాడు. తరువాత హస్తినాపుర ప్రజలను పిలిపించి ఒక సభ ఏర్పాటు చేసాడు.

"మా ఐదుగురికి మారుగా అభిమన్యుని కుమారుడు పరిక్షిత్తును మహారాజుగా నియమించాను. అతని మీద కూడా మీరు మీ ప్రేమ అభిమానము చూపించండి." అని హస్తినాపుర పౌరులకు చెప్పాడు.

హస్తినాపుర ప్రజలకు పాండవులు వెళ్లి పోతున్నారని అర్థం అయింది. "" "మహారాజా! ఏమిటిది! మమ్ములను ఈ ప్రకారంగా వదిలిపెట్టి పోవడం మీకు ధర్మమా! నీవు ప్రేమమూర్తివి, కారుణ్య మూర్తివి అంటారే. ఇదేనా నీ కరుణ. మేమందరమూ నిన్ను చూచుకొని బతుకుతున్నాము. మమ్ములను వదిలి వెళ్లడం న్యాయమా!" అని ప్రార్థించారు. వారిని అనునయించాడు ధర్మరాజు.

తరువాత పాండవులు ద్రౌపది తమ తమ పట్టు బట్టలను, నగలను తీసివేసారు. అందరూ నారచీరలు, నారబట్టలు, జింక చర్మములు ధరించారు. అగ్ని కార్యములను నెరవేర్చి అగ్నిని నీటిలో నిమజ్జనం చేసారు. అందరూ అంతఃపురము నుండి బయలు దేరారు. పంచపాండవులు ముందు నడువగా వెనకగా ద్రౌపది నడవసాగింది. వారి వెంట ఒక కుక్క కూడా నడవసాగింది. హస్తినాపుర వాసులు అందరూ వీధులకు అటు ఇటు నిలబడి కన్నీటితో వారికి వీడ్కోలు పలుకుతున్నారు. పాండవులు అలా వెళుతుంటే, జూదంలో రాజ్యము పోగొట్టుకొని అడవులకు వెళుతున్న పాండువులు గుర్తుకు వచ్చారు. వారి వెంట యుయుత్సుడు సైన్యంతో బయలు దేరాడు. వారి వెంట పరీక్షిత్తు కూడా నడుస్తున్నాడు. అందరూ హస్తినాపుర పొలిమేరలు వద్దకు వచ్చారు.

ధర్మరాజు వారందరినీ చూచి ఇంకమీరు ఆగండి అని ప్రార్థించాడు.

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

అందరూ పాండవులకు ప్రదక్షిణ నమస్కారాలు చేసారు. పాండవులు, ద్రౌపది ముందుకు సాగిపోయారు. యుయుత్సుడు, పరీక్షిత్తు వెనకకు తిరిగి హస్తినాపురము చేరుకున్నారు. అర్జునుని భార్య ఉలూపి తన పుట్టిల్లు అయిన నాగలోకము వెళ్లిపోయింది. చిత్రాంగద తన కుమారుడు బభ్రువాహనుని వద్దకు చేరుకుంది. కృపాచార్యుడు, ధౌమ్యుడు, ధర్మరాజు ఆదేశాను సారము హస్తినా పుర రక్షణ బాధ్యతలు స్వీకరించారు.

పాండవులు, ద్రౌపది ముందుకు పోతున్నారు. వారి వెంట నడుస్తున్న కుక్క కూడా వారిని వదలకుండా నడుస్తూ ఉంది. ఆ ప్రకారంగా వారు చాలాదూరం ప్రయాణించారు. గంగా నదిని దాటారు. తూర్పువైపుగా ప్రయాణం చేసి తూర్పు సముద్రతీరానికి చేరుకున్నారు.

అప్పుడు అగ్నిదేవుడు వారి ముందు ప్రత్యక్షం అయ్యాడు. "అర్జునా! శ్రీకృష్ణుని సుదర్శన చక్రము ఎప్పుడో వైకుంఠము చేరింది. ఇంకా నీవు ఎందుకు ఈ గాండీవము వదలకున్నావు. నీవు దుష్ట సంహారము చెయ్యడానికి నేను ఈ గాండీవాన్ని వరుణుని వద్దనుండి తెచ్చి నీకు ఇచ్చాను. కాబట్టి నీవు దీనిని మరలా వరుణ దేవునికి అప్పగించు." అని అన్నాడు. అర్జునుడు అలాగే అని గాండీవమునకు నమస్కరించి దానిని సముద్రంలోని నీటిలో ఉంచాడు. గాండీవము వరుణుని చేరుకుంది. అగ్నిదేవుడు అదృశ్యం అయ్యాడు.

పాండవులు దక్షిణ దిక్కుగా ప్రయాణిస్తున్నారు. అక్కడి నుండి పడమర వైపుగా తిరిగి పశ్చిమ సముద్రతీరమును చేరుకున్నారు. నీటిలో మునిగిపోయిన ద్వారకా నగరము సమీపమునకు వచ్చారు. తరువాత వారందరూ ఉత్తర దిక్కుగా ప్రయాణించి హిమవత్పర్వత ప్రాంతమునకు చేరుకున్నారు. అక్కడ నుండి ప్రయాణించి మేరుపర్వత ప్రాంతము వద్దకు వచ్చారు.

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

ఇప్పుడు వారు యోగసమాధి స్థితిలో ఉన్నారు. వారికి నడక శ్రమ తెలియడం లేదు. కాని మేరు పర్వతము వద్దకు వచ్చునప్పటికి పాంచాల రాజపుత్రి ద్రౌపదికి యోగసాధన సడలిపోయింది. ఆమె ఇంక నడవలేకపోయింది. ఆమె నేలమీద పడిపోయింది. ఇది చూచాడు భీముడు. ద్రౌపది పడిపోయిన విషయం ధర్మరాజుకు చెప్పాడు. అప్పుడు ధర్మరాజు భీముని చూచి "భీమా! ఈమెను మత్స్య యంత్రము కొట్టి అర్జునుడు గెల్చుకున్నాడు. అందుకే ఈమెకు అర్జునుడు అంటే అధికమైన ప్రేమ, అనురాగము, పక్షపాతము. అందుకే ఆమె చేసిన పుణ్యములు ఫలించలేదు. పడిపోయింది." అని అన్నాడు ధర్మరాజు. భీముడు ద్రౌపది వంక చూచాడు. ఆమె చనిపోయింది. ధర్మరాజు నిర్వికారంగా ఆమె శవమును అక్కడే వదిలి ముందుకు నడిచాడు.

మిగిలిన నలుగురూ ధర్మరాజును అనుసరించారు. అలా కొంతదూరం వెళ్లారు. ఇంతలో సహదేవుడు నేలమీద పడిపోయాడు. సహదేవుడు పడిపోవడం, చనిపోవడం చూచి భీముడు ఇలా అన్నాడు.

"అన్నయ్యా! సహదేవుడు పడిపోయాడు. ఇతనికి అహంకారము అంటే ఏమిటో తెలియదు. నీకు ఎల్లప్పుడూ భక్తితో సేవలు చేస్తుంటాడు. మా అందరిలోకి సన్మార్గంతో చరించేవాడు. కాని ఇలా ఎందుకుపడిపోయాడు." అని అడిగాడు.

ఆ మాటలకు ధర్మరాజు ఇలా అన్నాడు. "ఇతనికి తన కంటే ప్రాజ్ఞుడు ఈ ప్రపంచంలో లేడు అని గర్వము. ఆ గర్వాతిశయముతో ఇలా పడిపోయాడు." అని అంటూ ముందుకుసాగాడు. తరువాత భీమార్జున,నకులులు ధర్మరాజును అనుసరించారు. కుక్క మాత్రం వారిని

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

వదలకుండా వెంట వస్తూనే ఉంది.

కొంచెం దూరం పోయేసరికి నకులుడు కిందపడిపోయాడు. అది చూచి భీముడు తట్టుకోలేక పోయాడు. ధర్మరాజును చూచి "అన్నయ్యా! నకులుడు కూడా పడిపోయాడు. ఇతడు అతి సుందరుడు, మంచితనమునకు మారుపేరు. అత్యంత శౌర్యవంతుడు. ధైర్యశాలి. సుగుణాల ఖని. ఇటువంటి మంచిగుణములు అన్నీ ఒకే చోట కలవాడు నకులుడు ఒక్కడే. ఇతనిలో ఏ దుర్గుణము ఉందని ఇలాంటి దుర్గతి సంభవించింది." అని అడిగాడు. "భీమా! నిజమే. నువ్వు చెపినట్టు ఇతనికి లేని సుగుణములు లేవు. కానీ తాను ఈ లోకములోనే అత్యంత సౌందర్యవంతుడని గర్వము. అహంకారము. ఆ అహంకార ఫలితమే ఈ దురవస్థ." అని అన్నాడు ధర్మరాజు. తరువాత ధర్మరాజు, భీమార్జునులు కుక్కతో సహా ముందుకు సాగిపోయారు.

అప్పటిదాకా ఇదంతా మౌనంగా చూస్తున్న అర్జునుని మనస్సు బాధతో మునిగిపోయింది. తరువాత తన వంతు వస్తుందా అని అనుకున్నాడు. అలా అనుకుంటూ ఉండగానే అతని మృత్యువు రానే వచ్చింది. నేలమీద పడిపోయాడు. "అన్నయ్యా! అర్జునుడు కూడా పడిపోయాడు. ఎన్నడూ అర్జునుడు అబద్ధం ఆడి ఎరుగడు. అతనికున్న సుగుణములు, శౌర్యపరాక్రమ ములు ఎవరికీ లేవు. అర్జునుడు పడిపోవడానికి కారణం ఏమిటి?" అని అడిగాడు.

ధర్మరాజు కొంచెం సేపు ఆలోచించి "అవును ఇతడు అత్యుత్తమ ధనుర్ధారి. అదే ఇతని గర్వమునకు మూలము. తనకంటే ధనుర్ధారి లేడని గర్వము. పైగా ఇతడు కౌరవులందరినీ ఒకేరోజు యుద్ధంలో చంపుతానని ప్రతిజ్ఞచేసాడు. కాని అది నెరవేర్చుకోలేదు. అందువల్ల ఆడినమాట

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

తప్పినవాడయ్యాడు. అందుకే ఇతనికి ఈ దురవస్థ." అని ముందుకుసాగాడు ధర్మరాజు. భీముడు, కుక్క అతనిని అనుసరించారు.

ఇది చూచి భీమునికి కూడా భయం పట్టుకొంది. భయం భయంగా నడుస్తూ మధ్యలోనే కూలిపోయాడు. కాని పడిపోతూ ధర్మరాజుకు నమస్కరించి "ఓ ధర్మరాజా! నేనుకూడా పడిపోయాను. నాలో ఉన్న లోపం ఏమిటి? నాకు తెలియ చెప్పు." అని ప్రార్థించాడు. "భీమసేనా! నీవు అత్యుత్తమ గదాధారివి. పరాక్రమ వంతుడవు. కానీ తిండి పోతువు. అనవసరంగా మాట్లాడుతుంటావు. నీకు అనవసరమైన విషయాలన్నిటినీ మాట్లాడుతుంటావు. అందుకే నీకీ దురవస్థ." అని ముందుకుసగిపోయాడు. కుక్కకూడా అతనిని అనుసరించింది.

ఆసమయంలో ఇంద్రుడు తన రథం మీద వచ్చి ధర్మనందనుని ముందు నిలబడ్డాడు. ఇంద్రుని చూచి ధర్మనందనుడికి వినయంతో నమస్కరించాడు. ఇంద్రుడు ధర్మరాజును తన రథం ఎక్కమన్నాడు. అప్పుడు ధర్మరాజు బాధతో ఇలా అన్నాడు. " మహేంద్రా! మేము ఐదుగురము అన్నదమ్ములము, ద్రౌపది బయలుదేరాము. నా నలుగురు తమ్ములు, ద్రౌపది నేలకూలారు. వారు లేనిది నేను ఎక్కడికీ రాను. వారు కూడా నాతో వచ్చేట్లు చెయ్యి." అని అన్నాడు ధర్మరాజు.

అప్పుడు ఇంద్రుడు ఇలా అన్నాడు. "ఓ ధర్మనందనా! వారందరూ వారి వారి శరీరములను వదిలిపెట్టి స్వర్గలోకము చేరుకున్నారు. వారి నందరినీ నీవు స్వర్గములో చూస్తావు. వారు మానవ దేహములను వదిలిపెట్టారు. మరలా వారు ఆ దేహములలో ప్రవేశించడం అసాధ్యం. కాబట్టి మనం స్వర్గానికి పోదాం పద." అని అన్నాడు.

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

అప్పుడు ధర్మరాజు ఇంద్రుని చూచి ఇలా అన్నాడు. “ఓ మహేంద్రా! మేమందరమూ హస్తినాపురమునుండి బయలుదేరినప్పటినుండి ఈ శునకము మా వెంట వస్తూ ఉంది. దీనిని వదిలిపెట్టి నేను ఎలా రాను. కాబట్టి ఈ శునకమును కూడా మనవెంట స్వర్గానికి తీసుకొని పోదాము.” అని అన్నాడు ధర్మరాజు.

ఆ మాటలకు ఇంద్రుడు నవ్వాడు. “ఓ ధర్మనందనా! అది ఎలా సాధ్యమవుతుంది. శునకమునకు స్వర్గలోక ప్రాప్తి ఎలా కలుగుతుంది. నీ వెంట వచ్చింది కదా అని దీనిని స్వర్గానికి ఎలా తీసుకుపోతావు. కాబట్టి ముందు నీవు రథం ఎక్కు.” అని అన్నాడు.

“ మహేంద్రా! నీవు లోకపాలకుడవు. నీకు తెలియంది కాదు. ఈ శునకము అత్యంత భక్తిశ్రద్ధలతో నా వెంట వచ్చింది. ఇప్పటి దాకా నా వెన్నంటి ఉంది. నేను ఎంత కఠినుడిని అయితే మాత్రం భక్తితో నన్ను సేవించిన ఈ శునకమును వదిలి ఎలా ఒంటరిగా స్వర్గానికి రాను. నన్ను భక్తితో సేవించిన ఈ శునకమును వదిలి నేను స్వర్గ సుఖములు ఎలా అనుభవించగలను.” అని అన్నాడు ధర్మరాజు.

“ఓ ధర్మనందనా! కుక్కలకు స్వర్గంలో స్థానం లేదు. ఈ కుక్కను ఇక్కడ వదిలినందువలన నీకు పాపం రాదు. నీకు శుభం కలుగుతున్నప్పుడు దీనిని వదిలిపెట్టడం న్యాయమే. ఇందులో తప్పులేదు.” అని అన్నాడు ఇంద్రుడు.

“మహేంద్రా! భక్తితో సేవించిన వారిని వదిలిపెట్టడం బ్రహ్మహత్యతో సమానం అంటారు. నీవు అన్ని ధర్మములు తెలిసినవాడవు. నీకు చెప్పేదేముంది. కాబట్టి నేను ఈ కుక్కను వదిలి నీతో స్వర్గానికి రాను. కేవలం స్వర్గసుఖాలు

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

అనుభవించడానికి నన్ను భక్తితో సేవించిన ఈ కుక్కను వదిలిపెట్టలేను." అని అన్నాడు ధర్మరాజు.

ఓ ధర్మనందనా! ఏదైనా వ్రతం చేసేవాడు కుక్కను ముట్టుకుంటేను మహాపాపంగా భావిస్తాడు. వాడు చేసే వ్రతము సర్వనాశనము అయిందను కుంటాడు. అలాంటప్పుడు నీవు ఈ కుక్క గురించి ఎందుకు పట్టుబడు తున్నావు. కాబట్టి ఈ కుక్కను వదిలెయ్యి. దీనిని వదిలితేనే నీకు స్వర్గలోక ప్రాప్తి కలుగుతుంది. అయినా ధర్మనందనా! నీ భార్య ద్రౌపది, నీ తమ్ములు నలుగురూ నీ కళ్ల ఎదుటపడి పోయి చనిపోయినా చలించని వాడివి ఈ కుక్క కోసరం ఎందుకు ఇంత తాపత్రయ పడుతున్నావు." అని అడిగాడు ఇంద్రుడు.

అప్పుడు ధర్మరాజు ఇలా అన్నాడు. " ఓ దేవేంద్రా! నీవు అఖిల లోకములకు పాలకుడవు.ధర్మ దేవతవు. నీ కంటే నేను ఎక్కువగా ధర్మములు తెలిసిన వాడిని కాను. నీవంటి వారితో వాదించడానికి నేను అర్హుడిని కాను. కాని నాకు తోచిన ధర్మము చెప్పడం తప్పు కాదు కదా. ద్రౌపది,భీమార్జున నకుల సహదేవులు నా కళ్లెదుట చనిపోయారు. వారి కోసం ఎంత ఏడ్చినా వారు తిరిగి రారు. అది జగమెరిగిన సత్యము. లోక ధర్మము. కాని ఈ కుక్క మాత్రం నా వెంట వచ్చింది. వారి వలె ఇది మధ్యలో చనిపోలేదు. కాబట్టి దీనిని వదిలి పెట్టడం ధర్మమా చెప్పండి. నాకు తెలిసిన ధర్మము ప్రకారము శరణు కోరిన వాడిని వదిలిపెట్టడం, మంచి మిత్రునికి ద్రోహం చెయ్యడం, స్త్రీలను చంపడం, బ్రాహ్మణుల ధనమును అపహరించడం వల్ల ఏ పాపము వస్తుందో, నన్ను నమ్మి నా వెంట వచ్చిన ఈ కుక్కను వదిలిపెడితే అదే పాపము నాకు సంక్రమిస్తుంది. ఈ పరిస్థితులలో నేను ఈ పాపమును ఎలా మూటగట్టుకోను. నేను అనుభవించబోయే స్వర్గలోక సుఖములు అలా ఉంచండి. నీవు మాత్రం నా మీద దయ ఉంచు. నేను ఇప్పటి దాకా సంపాదించిన పుణ్యం అంతా ఇప్పుడు

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

నేను ఈ కుక్కను ఆదరించడంతో కలిగిన పాపంతో సమానం అయితే కానిమ్ము. నాకు ఈ స్వర్గసుఖములు వద్దు. దయచేసి నన్ను వదిలిపెట్టండి. తపస్సు చేసుకుంటూ నేను ఈ అడవులలోనే ఉంటాను. నాకు ఇది చాలు. ఏ స్వర్గసుఖాలు అక్కరలేదు." అని అన్నాడు ధర్మరాజు.

అప్పటి దాకా కుక్క రూపంలో ఉండి తన కుమారుడైన ధర్మరాజు చెప్పిన మాటలను విన్న యమధర్మరాజు తన నిజరూపం ధరించి అతని ఎదుట నిలబడ్డాడు. తన ఎదుట సాక్షాత్కరించిన యమధర్మరాజును చూచి సంభ్రమాశ్చర్యాలతో నమస్కరించాడు ధర్మరాజు.

"నాయనా ధర్మనందనా! నీ పుణ్య చరిత్ర, నీ ధర్మనిరతి, నిర్మలమైన బుద్ధి, నీయొక్క భూత దయ, ఇతర ప్రాణుల ఎడల నీ దయా గుణము నాకు ఎంతో సంతోషాన్ని కలిగించాయి. భూలోకంలో నీ వంటి వారు ఉంటారా అని నాకు సందేహము కలుగుతూ ఉంది. ఇంతకు ముందు మీరు ద్వైతవనములో ఉండగా నీ యొక్క ధర్మనిరతిని నేను పరీక్షించాను. నీకు గుర్తుందా. నీ తమ్ములు మంచి నీటి కోసం వచ్చి నా అధీనంలో ఉన్న సరస్సులో దిగడానికి ప్రయత్నించి నేను అడిగిన ప్రశ్నలకు సమాధానము చెప్పడానికి నిరాకరించి స్పృహ తప్పి పడిపోయారు. అప్పుడు నీవు వచ్చావు. అప్పుడు నేను వీరిలో ఒకరిని బతికిస్తాను. ఎవరు కావాలో కోరుకో అన్నాను. అప్పుడు నీవు చెప్పిన సమాధానము నాకు ఎంతో నచ్చింది. కుంతీ తనయులలో నీవు బతికి ఉన్నావు. మాద్రితనయులలో నకులుని బతికించిన చాలును అని అన్నావు. ఆ ప్రకారంగా ధర్మనిరతిని ప్రదర్శించడం లోకం లో ఎక్కడైనా ఉంటుందా! నీ వెంట విశ్వాసముతో వచ్చిన కుక్కకోసరం సాక్షాత్తు ఇంద్రుడు తెచ్చిన రథం ఎక్కకుండా నిరాకరించిన నీ ధర్మనిరతి ఎంతో కొనియాడదగినది. నీకు సాటి అయిన వారు స్వర్గలోకంలో కూడా లేరు. నీ ధర్మనిరతిని ఇంద్రుడు గమనిస్తూనే ఉన్నాడు.

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

ఇంక నీవు నిశ్చింతగా ఈ శరీరంతోనే సిద్ధ పథంలో పుణ్యలోకాలకు వెళ్లు. అక్కడ నీకు సకల సౌఖ్యాలు లభిస్తాయి." అని అన్నాడు యమధర్మరాజు.

ఆ సమయంలో అక్కడకు గంధర్వులు, దేవఋషులు, మరుత్తులు, అశ్వినులు, వసువులు, పరమానందంతో అక్కడకు వచ్చారు. అందరూ ధర్మరాజును ఇంద్రుడు తీసుకొని వచ్చిన దివ్య రథంలో కూర్చోపెట్టారు. రథం కదిలింది. వారందరూ వెంటరాగా ధర్మరాజు పుణ్యలోకాలకు వెళ్లాడు.

ఆ సమయంలో నారద మహర్షి ఇలా అన్నాడు. "దానాలతో ధర్మాలతో తపస్సులతో పుణ్యాన్ని ఆర్జించిన వారిని గురించి విన్నాను. కాని నేడు ధర్మరాజు కీర్తి కాంతుల ముందు వారి కీర్తి వెలవెలా పోతోంది. ఆ రాజులలో ఎవరు కూడా శరీరంతో స్వర్గానికి రాలేదు. ఆ గౌరవం ఈనాడు ఒక్క ధర్మరాజుకే దక్కింది." అని ధర్మరాజును ప్రశంసించాడు నారదుడు.

ధర్మరాజు నారదుని చూచి ఇలా అన్నాడు. "నారదమునీంద్రా! నేను నా తమ్ములను చూచేదాకా ఈ సుఖాలు అనుభవించ లేను. ఇంతకూ వారు ఎక్కడ ఉన్నారు. అది ఎంత దుర్గమమైనా నాకు చూపించండి. నన్ను అక్కడకు తీసుకొని వెళ్లండి. నాకు నా తమ్ములను, యుద్ధంలో నా పక్షాన నిలిచి పోరాడిన రాజులను చూడవలెనని కోరికగా ఉన్నది." అని అడిగాడు.

అప్పుడు ఇంద్రుడు ధర్మరాజుతో ఇలా అన్నాడు. "నీవు చేసిన పుణ్యవిశేషముల వలన నీవు సశరీరంగా స్వర్గానికి రాగలిగావు. స్వర్గానికి వచ్చినా నీకు మానవ మాత్రులకు ఉండే స్నేహభావము వదిలిపెట్టలేదు. అదుగో అటు చూడు. దేవఋషులు, గంధర్వులు, దేవతలు ఎలా ఆనందంగా ఉన్నారో. వారిని చూచి అయినా సంతోషంగా ఉండు. నీ మనసులోని దుఃఖమును

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com

వదిలిపెట్టు. ఇంకొక విషయం. నీవు చేసుకొన్న పుణ్య విశేషము చేతనే కదా ఇతరులకు దుర్లభమైన ఈ పదవిని పొందగలిగావు. నీ తమ్ములు ఈ పదవిని పొందలేదు కదా! నీవు ఇప్పుడు మానవ లోకం విడిచి పెట్టి దేవలోకం ప్రవేశించావు. ఇంకా నీవు మానవ సంబంధాలకోసం వెంపర్లాడటం తగదు. నీవు ఇప్పుడు దివ్యరూపంలో ఉన్నావు అన్న విషయాన్ని మరిచిపోకు." అని అన్నాడు ఇంద్రుడు.

ఆ మాటలు ధర్మరాజును సమాధాన పరచలేకపోయాయి.

"ఓ మహేంద్రా! మీరు ఎన్ని అయినా చెప్పండి. నేను నా సోదరులను, ద్రౌపదిని, నా బంధుమిత్రులను చూడకుండా ఉండలేను. ఒక్కసారి వారి నందరినీ చూచిన తరువాత మీరు చెప్పినట్టు చేస్తాను. నాకు అదే ఆనందాన్ని కలుగచేస్తుంది." అని అన్నాడు ధర్మరాజు. అని వైశంపాయనుడు జనమే జయునకు మహాభారత కథలో మహాప్రస్థానిక పర్వమును వినిపించాడు.

మహాభారతము
మహాప్రస్థానిక పర్వము
ఏకాశ్వాసము సంపూర్ణము
ఓం తత్సత్ ఓంతత్సత్ ఓంతత్సత్.

PDF created with pdfFactory Pro trial version www.pdffactory.com